

Rada Miasta Krakowa

2024-05-01

„Ich Mościom Panom Radzcom krakowskim, którzy teraz na tym urzędzie są i którzy potem będą, posłusznym będę... A ktoby się sprzeciwiał Ich Mościom Panom Radzcom krakowskim i pospolitemu dobru miasta tego, takiemu ja nie będę pomagać ...” [fragment roty przysięgi składanej w wieku XVIII podczas nadawania krakowskiego obywatelstwa].

Od czasów zamierzchłych do teraźniejszości

Pierwsza wzmianka o krakowskiej Radzie Miejskiej pochodzi z roku 1264, a więc już w siedem lat po lokacji Krakowa na prawie magdeburskim miasto miało swoją reprezentację. Pierwotnie liczyła ona sześciu radnych. Skład Rady zmieniał się, aby w wieku XV dojść do liczby 24 rajców. Od roku 1312 o tym, kto zasiądzie w Radzie decydował monarcha, w którego imieniu decyzję podejmował pełnomocnik, często powoływany ad hoc. Z czasem obowiązek ten został scedowany przez królów na wojewodę krakowskiego. Dopiero król Jan III Sobieski, znany z życzliwego stosunku do Krakowa, przywrócił w roku 1677 wolny wybór Rady.

Upadek i ponowne narodziny Rady

Pod koniec wieku XVIII wraz z ostatecznym upadkiem I Rzeczypospolitej przestała funkcjonować również Rada Miejska. Dopiero w roku 1866, gdy absolutystyczna Austria zmieniła się w konstytucyjną Austro-Węgry, krakowianie mogli wybrać Radę. Co prawda czynne prawo wyborcze nie przysługiwało wszystkim mieszkańcom miasta, ale powierzenie rządów w mieście autentycznej reprezentacji obywateli spowodowało, że Kraków szybko podniósł się z upadku. Rada - początkowo licząca sześćdziesięciu Radnych - decydowała o budżecie miasta, wydawała przepisy porządkowe oraz podejmowała decyzje o przyłączeniu do Krakowa sąsiednich gmin. W wyniku rozszerzenia granic i zwiększenia liczby wyborców wzrosła też liczebność Rady, która w roku 1918 liczyła już 124 Radnych. W roku 1934 Kraków - mający dotychczas własny statut - został objęty regulacjami nowej ustawy samorządowej. Niemiecki okupant zlikwidował krakowski samorząd. Po roku 1945 funkcjonowała Miejska Rada Narodowa w Krakowie - od roku 1957 nazywana Radą Narodową Miasta Krakowa - pochodząca początkowo z nominacji. Pierwsze wybory do Miejskiej Rady Narodowej odbyły się w grudniu roku 1954. Wyborcy mogli głosować na jedyną zarejestrowaną listę Frontu Narodowego.

Wreszcie wolna i demokratyczna!

Dnia 27 maja 1990 roku odbyły się pierwsze po przeszło pół wieku autentyczne wybory samorządowe. W liczącej wówczas 75 członków Radzie Miasta kandydaci zgłoszeni przez Komitety Obywatelskie „Solidarności” zdobyli 73 mandaty. Dwa mandaty uzyskali kandydaci z listy Konfederacji Polski Niepodległej. Pierwsza sesja Rady Miasta, która odbyła się 8 czerwca 1990 roku, zapoczątkowała nową - trwającą do dziś - epokę w wieloletniej historii krakowskiego samorządu.

Rada dziś

Rada Miasta Krakowa liczy 43 radnych. Wedle ustawy o Samorządzie Gminnym, kadencja Rady Miasta trwa 5 lat licząc od dnia wyboru. Do właściwości Rady Miasta należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania miasta, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Do wyłącznej właściwości Rady Miasta należy:

- uchwalanie statutu gminy,
- ustalanie wynagrodzenia prezydenta oraz stanowienie o kierunkach jego działania i przyjmowanie sprawozdań z jego działalności,
- powoływanie i odwoływanie na wniosek prezydenta skarbnika miasta, który jest głównym księgowym budżetu,
- uchwalanie budżetu miasta, rozpatrywanie sprawozdania z jego wykonania oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu,
- uchwalanie programów gospodarczych, ustalanie zakresu działania jednostek pomocniczych, zasad przekazywania im składników mienia do korzystania oraz zasad przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki,
- podejmowanie uchwał w sprawie podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach,
- podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu,
- określanie wysokości sumy, do której prezydent może samodzielnie zaciągać zobowiązania, podejmowanie uchwał w sprawach przyjęcia zadań z zakresu: administracji rządowej i właściwości powiatu, współdziałania z innymi gminami oraz wydzielanie na ten cel odpowiedniego majątku,
- podejmowanie uchwał w sprawach współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw oraz przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych,
- podejmowanie uchwał w sprawach: herbu Miasta, nazw ulic i placów oraz wznoszenia pomników,
- podejmowanie uchwał w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów i studentów,
- nadawanie Honorowego Obywatelstwa Miasta Krakowa.

Podjęcie bądź odrzucenie uchwały poprzedza określona ścieżka legislacyjna (od przygotowania projektu uchwały, poprzez opiniowanie go, wnoszenie poprawek i autopoprawek, dyskusji podczas dwóch czytań w trakcie sesji - aż do głosowania). Podjęte uchwały wędrują w trybie nadzoru do Wojewody i Regionalnej Izby Obrachunkowej i dopiero po ich akceptacji stają się prawem miejscowym.

Więcej:

[Rada Miasta Krakowa](#)

[Kalendarium wydarzeń Rady Miasta Krakowa](#)